

ÚJRAINDULUNK!

**NEMZETKÖZI, HAZAI ÉS
MEGYEI GAZDASÁGI HELYZETKÉP,
KAMARAI JAVASLATOK**

2021. ÁPRILIS

**Összeállította:
a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei
Kereskedelmi és Iparkamara**

I. BEVEZETŐ

A COVID-19 vírus először hivatalosan 2019. 12. 31-én jelent meg Kínában, és ezután terjedt át többek között az európai országokra is. Magyarországot 2020 márciusában érte el a járvány, amelynek következményeképp a Magyar Közlönyben 2020. március 11-én tették közzé a 41/2020 (III.11.) Kormányrendeletet, amely rendkívüli jogrendet, veszélyhelyzetet hirdetett az ország teljes területére.

A pandémia helye a válságok sorában

A globális pandémia kezdetén a szakértők főleg a 2008–2009-es pénzügyi és gazdasági válság tapasztalataira hivatkoztak. Ez azonban elsősorban bankválság volt és innen terjedt át az üzleti élet más területeire, az 1929–1933 időszak válságához hasonlóan.

Viszont a mostani koronavírus járványhoz hasonló globális katasztrófa csak 100 évvel ezelőtt – az 1918–1919-es spanyol nátha idején – fordult elő a világon.

A természeti katasztrófák főleg a fizikai, de mellett a politikai, gazdasági és társadalmi kereteket és struktúrákat rombolják és gyengítik. A vírusjárványok – olyan, mint a mostani is –, az egészségügyi hatásai mellett, a társadalmi és gazdasági szerkezetet gyengítik. A koronavírus-járvány jelenleg mindenkit érint az egész világon, hatással van az egyénre és a társadalom egészére is. A vírus minden ember életét megváltoztatta egyik napról a másikra. Egyének, városok, gazdaságok, országok és kontinensek tapasztalták, tapasztalják meg, milyen elzárva lenni a külvilágtól és félni az ismeretlentől.

Kamarai tapasztalatok

Az elmúlt év tehát a világiárvány, a karantén, a gazdasági összeomlás éve volt, és miután a pandémia negatív hatásai nem múlnak el egyik pillanatról a másikra, a Covid-19 következményeivel még számolnunk kell az előttünk álló időszakokra is. A különbség az, hogy a gondok mellett – a védőoltások megjelenésének köszönhetően – már ott van a remény: legyőzzük a vírust, fokozatosan feloldják a korlátozásokat, felpörög a gazdaság, visszatérhetünk a régi életünkhöz.

A kamarai tagvállalatokkal való folyamatos kapcsolattartás tapasztalatai szerint két meghatározó jellemző érvényesül megyénk gazdaságában: egyrészt vannak ágazatok, amelyek működését csak kismértékben befolyásolta, illetve befolyásolja a pandémia. Ide tartoznak a vegyipar, az elektronika- és autóipar cégei, valamint a gépgyártásban, fémmegmunkálásban érdekelt vállalatok. Másokat viszont, padlóra küldtek az elmúlt hónapok, így például a vendéglátás, a turizmus területén működőket és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatókat.

Kamaránk álláspontja szerint az ágazatok problémáihoz igazodva kell előkészíteni az újraindulást, ezekhez kell hozzárendelni programjainkat, ezek megoldásának szolgálatába kell állítanunk kamarai kapcsolatrendszerünket és szolgáltatási palettánkat.

Globális kilábalás

2021. január 25–29. között rendezték meg **online** formában az **50. davosi Világgazdasági Fórumot**. A Fórumon elhangzottak egyik fontos kicsengése volt, hogy **a tervezett innovációk – a körforgásos gazdaság, világgazdasági egyezmények fenntartás – mind-mind segíthetik a kilábalást.**

II.

VILÁGGAZDASÁGI KÖRKÉP

A legfrissebb konjunktúra jelentések alapján a világgazdaságban a II. Világháború óta mért **legnagyobb gazdasági visszaesés tapasztalható a járvány következtében** kialakult recesszió miatt.

Emellett jelentős – kb. 20 százalékos – áremelkedés figyelhető meg a nyersanyagárakban, ami tovább nehezíti az amúgy is nehéz helyzetben levő vállalkozások életét. Optimista becslések idény nyárra, a pesszimistábbak a 2021 harmadik negyedévére teszik a gazdaság korábban megszokott, „normális” kerékvágásba való visszaállásának lehetőségét.

Az EU tekintetében: az **eurozóna visszaesése 2020-ban 6,6 százalék volt**. Elemzők becslése alapján az idén 4-5 százalékot bővíthet.

A világkereskedelem 2020-ban 10,5 százalékkal esett vissza, 2021-ben 6,2 százalékos, 2022-ben 4,5 százalékos növekedés várható.

Az Egyesült Királyságban a 2020-ban tapasztalt 10,3 százalékos recessziót, 2021-ben 3,3 százalékos növekedés követi.

Az EU országaival kapcsolatban a következő várakozásokat említhetjük: Németország GDP-je a 2020. évi 5,6 százalékos visszaesés után 2021-ben 3,5 százalékkal nő.

Az EU-ban a legsúlyosabb Görögország és Olaszország helyzete. Hosszabb távon a megnövekedett államadósság-állomány mérséklése lesz az EU-tagállamok előtt álló egyik legnagyobb kihívás. Egyelőre még nem látható a koronavírus-járvány globális értékláncokra gyakorolt hatása, de a több lábon állás, a biztonságra törekvés erősödni fog. *(Forrás: MKIK)*

III.

HAZAI MAKROGAZDASÁGI MUTATÓK

A hazai gazdaság **ágazati szempontból jelentős különbségeket mutat**.

Ipar

A KSH legfrissebb adatai szerint 2021 februárjában az ipari termelés volumene **1,9 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbi**t. Munkanaphatástól megtisztítva a termelés 3,9 százalékkal emelkedett. A szezonálisan és munkanappal kiigazított adatok alapján az ipari kibocsátás az előző hónaphoz képest 4,8 százalékkal nőtt.

Az ipari **export** volumene 2,1 százalékkal nagyobb volt az egy évvel korábbinál.

A feldolgozóipari exportértékesítés 34 százalékát képviselő járműgyártás kivitele 10,8 százalékkal visszaesett, ugyanakkor a 16 százalékos súlyú számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásáé 13,8 százalékkal nőtt.

Az ipar **belföldi értékesítése** a vizsgált időszakban 2,6 százalékkal emelkedett, míg a feldolgozóiparé 0,9 százalékkal csökkent az előző év azonos hónapjához képest.

Az iparon belül döntő súlyt (95 százalékot) képviselő **feldolgozóipar termelése** 1,7 százalékkal nőtt. A legnagyobb súlyú, a feldolgozóipari termelés 30 százalékát képviselő

járműgyártás 6,6 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbtól. A közúti gépjármű gyártás volumene 6,8, a közúti jármű alkatrészeinek gyártásáé 6,4 százalékkal csökkent.

A feldolgozóipari termelés 12,5 százalékát adó **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása** 9,8 százalékkal nőtt. A két legnagyobb ágazat közül az elektronikai alkatrész, áramköri kártya gyártása 7,3, az elektronikus fogyasztási cikk gyártása 18,6 százalékkal bővült.

A **vegyi anyag, termék gyártásában** tovább folytatódott a növekedés. Februárban a kibocsátás 7,4 százalékkal nőtt, főként a műanyagalapanyag-gyártás jelentős bővülése miatt. Az ipari termelés öt **régióban** nőtt, a leginkább, 10,1 százalékkal Észak-Magyarországon. A többi három régióban 0,2 és 5,3 százalék között csökkent a volumen, a legnagyobb mértékben Nyugat-Dunántúlon.

A megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes **új rendelésének volumene** 4,3 százalékkal nagyobb volt a 2020. februárinál. Az új belföldi rendelések 7,9, az új exportrendelések 3,8 százalékkal emelkedtek. Az összes **rendelésállomány** február végén 1,2 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit.

Beruházások

2020 első három negyedévére jellemző visszaesést követően a IV. negyedévben a fejlesztések volumene emelkedett, az előző év azonos időszakához viszonyítva 2,5, az előző negyedévhez képest – szezonálisan kiigazítva – 4,8 százalékkal, derül ki a KSH elemzéséből. A beruházások újbóli felfutását elsősorban a költségvetés és a háztartások növekvő aktivitása okozta, miközben a vállalkozások fejlesztései továbbra is csökkentek. **2020-ban összességében 3,8 százalékkal mérséklődött a beruházások volumene** az egy évvel korábbi, rekord magas bázishoz képest.

Építőipar

2021 első két hónapjában az előző év azonos időszakához képest: **az építőipari termelés 4,3 százalékkal csökkent.**

Szálláshelyek forgalma

2021. februárban az előző év azonos hónapjához képest: a belföldi vendégek száma 90, a vendégéjszakáké 86 százalékkal lett kisebb. A vendégszám 42 ezer, az eltöltött vendégéjszakáké 123 ezer volt. Az éjszakák 61százalékát szállodákban töltötték, ahol a csökkenés mértéke 89 százalékos volt. A panziókban és a közösségi szálláshelyeken az előző év februári forgalom mintegy harmada (36, illetve 33 százalékkal) jelentkezett. A visszaesés a Balatoni turisztikai régiót és a fővárost érintette leginkább.

A **külföldi** vendégek száma 95, a vendégéjszakáké 94 százalékkal esett vissza vizsgált időszakban országos szinten.

Hazánkra vonatkozó GDP növekedési előrejelzések:

Kutatóintézet	Várt GDP növekedés 2021
KOPINT-TÁRKI	4% fölött
MNB	4,00-6,00%
PM	3,5%
GKI	3,5-4,00%

A nyitás tekintetében a kamara a nemzetközi példák alapján úgy látja, hogy a fokozatosság a fő alapelv. A járványt csak a beoltottság mértékének növelésével lehet megelőzni, így a beoltottság arányában lehet a korlátozásokat is feloldani. A vállalkozások előtt még nehéz

időszak áll, ezért részükről még sok kitartásra és türelemre van szükség. Ezért is javasolta a kamara, hogy a beoltottak számának növekedésével fokozatosan oldja fel a kormány a védelmi intézkedéseket.

IV. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE GAZDASÁGI MUTATÓINAK ALAKULÁSA

Munkaerőpiac:

Ami a munkaerőpiaci adatokat illeti: **megyénkben 2021 első negyedében 41 223 álláskeresőt tartottak nyilván**, ami 11 százalékkal – 4030 fővel – magasabb, mint az előző év hasonló időszakának számai.

A miskolci járásban az első negyedévben 9267 volt a nyilvántartott álláskeresők száma, ez 951-el haladja meg a 2020-as mutatót. Miskolcon pedig 588-al volt több regisztrált álláskereső, mint egy évvel korábban.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adminisztratív adatai szerint országos szinten a nyilvántartott álláskeresők létszáma az egy évvel korábbihoz képest 14,5 százalékkal, 302 ezerre nőtt.

Ipar

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások telephelyein az éves kibocsátás volumene 2020-ban 1,0 százalékkal maradt el az egy évvel korábbitól. (Országosan 5,8 százalékkal esett vissza a teljesítmény.) A termelési érték 2888 milliárd forintot, az országos 8,5 százalékát tette ki.

A legnagyobb mértékű termelés kiesést a tavaszi üzemleállások, korlátozások okozták tavaly. A gazdaság újraindításával júniustól mérséklődött a lemaradás, júliusban és szeptembertől pedig a teljesítmény már meghaladta az egy évvel korábbit.

A 49 főnél többet foglalkoztató, megyei székhelyű ipari vállalkozások 2020. évi termelési értéke (folyó áron 2498 milliárd forint) összehasonlító áron alig változott (+0,2 százalék) az egy évvel korábbihoz képest. A vegyi anyag-termék, a kohászat, fémfeldolgozás, illetve a járműgyártás termelés kiesését ellensúlyozni tudta a gép, berendezés gyártása és az élelmiszeripar növekedése.

Az ipari értékesítés volumenének 1,1 százalékos növekedését a külföldi eladások okozták. A belföldi értékesítés, főként a vegyi anyag-termék gyártás és a gépipar piacvesztése következtében, 4,6 százalékkal visszaesett. **Az export volumenének 3,0 százalékos növekedését a gép, gépi berendezés gyártása és az élelmiszeripar határozta meg.** A megyében az exporteladások domináltak, a bevételek több mint háromnegyede ebből származott.

Beruházások

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei székhelyű gazdasági szervezetek **2020-ban 438 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg**, a koronavírus okozta járvány által előidézett kedvezőtlen gazdasági környezet hatására összehasonlító áron 22 százalékkal kevesebbet az egy évvel korábbi magas bázisnál. Ez a megyék között nagy visszaesésnek tekinthető, míg

országosan 6,3 százalékkal csökkent a beruházások volumene. A beruházási érték 71 százalékát a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások realizálták.

A beruházások 63 százaléka a feldolgozóiparba összpontosult, ahol 32 százalékkal csökkent a fejlesztések volumene. A feldolgozóiparon belül a vegyianyag-termék gyártása területén valósultak meg a legnagyobb értékű beruházások. A fejlesztési források további 4,8 százalékát az energiaiparban használták fel. A többi gazdasági ágak részesedése egyenként 4,0 százalék alatt maradt.

Anyagi-műszaki összetétel alapján a fejlesztések 67 százaléka gépek, berendezések és járművek beszerzésére, 33 százaléka épületek és egyéb építmények építésére irányult. Az építési beruházások volumene 8,8 százalékkal bővült. Az értékadatok alapján a gépek, berendezések és járművek 56 százaléka importból származott.

Építőipar

A megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások 2020. évi termelési értéke 103,3 milliárd forint volt, ami összehasonlításként – az országos 12 százalékos csökkenés mellett – 8,8 százalékos mérséklődést jelentett az egy évvel korábbi magas bázishoz képest. A csökkenést elsősorban a korábbi beruházási programok kifutása, valamint a koronavírus okozta járvány kedvezőtlen gazdasági hatásai okozták. A megyei építőipari szervezetek kibocsátása az országos 3,5 százalékát adta.

Az országos tendenciához hasonlóan a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei építőipari szervezetek megrendelése is csökkentek: a vállalkozások 2020-ban 84,1 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, volumenében 16 százalékkal kevesebbet, mint az előző év folyamán. A december végi 23,1 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 32 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit.

Turizmus

2020-ban a kedvezően alakuló január és február után márciustól a járványügyi intézkedések következtében Borsod-Abaúj-Zemplén megye kereskedelmi szálláshelyei is csak korlátozottan fogadhattak vendéget több hónapon keresztül. Sok szálloda, panzió, kemping, üdülőtábor, közösségi szálláshely időszakosan be is zárt. Ennek következtében tavaly, áprilistól decemberig az egyes hónapokban nagyjából 30–120-szal kevesebb egység működött az egy évvel korábbihoz képest.

A megye szálláshelyein 2020-ban 263 ezer vendég 642 ezer éjszakára szállt meg, ezek az értékek 46, illetve 41 százalékkal elmaradtak a 2019. évitől. A külföldi állampolgárok hosszabb ideig szembesültek utazási korlátozásokkal, mint a magyarok, így az általuk eltöltött vendégéjszakák száma erőteljesebben csökkent, mint a belföldieké. Ők 67 százalékkal kevesebb (78 ezer) éjszakára maradtak, mint az előző évben, míg a belföldi vendégek éjszakái (564 ezer) 34 százalékkal csökkentek.

A legtöbb vendéget fogadó szállástípusban, a szállodákban 40 százalékkal esett vissza a vendégéjszakák száma, míg a legenyhébb (28 százalékos) csökkenést a panziókban regisztrálták.

A szálláshelyek összes bruttó árbevétele (9,6 milliárd forint) folyó áron 35 százalékkal elmaradt 2020-ban az egy évvel korábbitól. Az árbevételek közül a szállásdíjak összege 33, a vendéglátásé 41, az egyéb szolgáltatásoké 22 százalékkal csökkent.

(A megyei gazdasági adatok forrása: KSH 2020. I-IV. negyedév)

V. TAGOZATI ÜLÉSEK TAPASZTALATAI:

A koronavírus világjárvány eddig nem látott kihívások elé állította a vállalkozásokat megyénkben is. Amíg 2020-ig Magyarország munkaerőpiacát leginkább a munkaerőhiány jellemezte, addig az elmúlt év tavaszától a világméretű korlátozások átalakították ezt a helyzetet Borsod-Abaúj-Zemplénben is, és egyes területeken (turizmus, vendéglátás, a kereskedelem bizonyos területei, a személyes kontaktust igénylő szolgáltatások stb.) a létszámcsökkenés vált szükségessé, míg más területeken (járműipar, gépipar, építőipar stb.) erőteljes munkaerőigény mutatkozott.

A BOKIK április második felében megtartott tagozati ülésein elhangzottak alapján elmondható, hogy vállalkozásaink számára az elmúlt egy évben a három legfontosabb stratégiai cél

- az üzletmenet folytonosságának fenntartása,
- a hatékony működés megteremtése és
- a digitalizáció volt.

Ahhoz, hogy ezt a hármas célt tartani tudják, új, speciálisan a megváltozott körülmények által kikényszerített elemek jelentek meg a cégek tevékenységében. Így többek között:

- A pandémiás terv készítése – munkahelyi higiénia, egészségvédelem, izoláció – stratégiai jelentőségű területté alakult.
- A pandémiával összefüggő, korábban ismeretlen feladatok: védőeszközök, tesztek beszerzése, szociális/pszichés problémák kezelése, az idősebb munkavállalók fokozott védelme.
- Rugalmas, a napi helyzethez igazodó munkaszervezési megoldások.
- Távmunka, home office bevezetése.
- A megváltozott helyzethez igazodó motiváltság, elkötelezettség fenntartása.
- Gyors reagálás, a változásokhoz való alkalmazkodás, új intézkedések kidolgozása.
- A vírus helyzet miatt munkából kiesők – pl. iskolabezárások, betegség miatt – helyettesítése.

A mikro- és kisvállalkozások

A tagozati üléseken elhangzott az is, hogy a koronavírus hatásai sokként érték a mikro- és kisvállalkozások jelentős részét, de a kkv-k egy részét is, elsősorban a járvány által leginkább sújtott ágazatokban. Jelentős hányaduk – a gazdaságvédelmi intézkedések ellenére – komoly nehézségekkel küzd.

Erre azért kell kiemelten odafigyelni, mert ez az a vállalkozói kör, amely a vállalkozási szférában foglalkoztatottak közel kétharmadának biztosít munkalehetőséget, és emellett a hozzáadott érték 46, a nettó árbevétel 42, a nemzetgazdasági beruházások 30 százalékával járulnak hozzá a működő vállalkozások összteljesítményéhez (KSH 2018).

Jó a rosszban:

Ugyanakkor az innovatív megoldásokra nyitott cégek sok esetben megtalálták a piaci réseket és lehetőségeket, ami azt mutatja, hogy a válság számos negatív hatásán túl pozitív hozadékkal is bírt.

Az egyik ilyen kedvező hatás, az adminisztrációs költségek megtakarítása azáltal, hogy a személyzet home office-ban dolgozik.

De fontos azt is, hogy a válság rákényszerítette a vállalkozásokat a digitalizáció fejlesztésére. Ennek révén lehetővé vált, hogy a korábban megszokott gazdasági, társadalmi tevékenységek egy része helyváltoztatás és személyes találkozások nélkül is megvalósítható legyen a digitális világban. (Online konferenciák, online tárgyalások, online oktatás, online interjúk stb.)

Nyertesek:

- A válság nyertesei az online kereskedelemmel foglalkozó vagy arra átállni képes cégek,
- az informatikai vállalkozások,
- a gyógyszerek, higiéniai termékek gyártói, valamint
- az étel házhoz-szállítók egy része.

Nem változott a helyzetük:

- A vegyipar,
- az autóipar,
- a gépipar területén működő cégeknek,
- az élelmiszer-kereskedőknek.

Vesztesek:

- A szálloda és vendéglátás területén működő cégek,
- utazási irodák,
- a nem élelmiszerkereskedelemmel foglalkozó üzletek (ruházat, cipő, iparcikk, bútor, műszaki cikk stb),
- a szolgáltatói szektor bizonyos vállalkozói.

Akik nem működhetnek

Jelentős problémával azok az ágazatok néznek szembe, amelyek a 2020 novembere óta fennálló védelmi intézkedések miatt nem vagy csak részben tudnak működni, ezek az ágazatok jellemzően kevés tartalékkal rendelkeznek, melyeket már nagyobb részben feléltek, és amelyeken a kormányzati támogató programok, mint pl. a bértámogatás is csak részben segítenek. Emellett a 2021. március 8-ától életbe lépett szigorítások további ágazatokat is érintettek, amelyek között szintén vannak olyan, a szolgáltató szektorba tartozó vállalkozók, akik csak nagyon rövid ideig tudnak bevétel nélkül talpon maradni.

Ezekben az ágazatokban mindemellett növekvő alapanyagárakkal kell szembesülni, valamint jellemzően a nyitás után ezekben az ágazatokban **alakulhat ki jelentős szakember hiány** a szakmát időközben elhagyók és a robbanásszerűen növekvő kereslet miatt. Ennek következtében a szektorban árfelhajtó hatás várható, mely hatással lehet az inflációra is.

VI.

AZ ÚJRAINDÍTÁSSAL KAPCSOLATOS FELADATOK

A járvány következtében kialakult nehéz gazdasági helyzet ráirányította a figyelmet arra, hogy szükség van a gazdasági szerkezet tudatos átalakítására. Ennek középpontjában a versenyképesség, termelékenység, a hatékonyság növelése és a fenntartható fejlődés feltételrendszerének javítása áll.

A gazdasági szerkezet átalakítása során a következő célokat célszerű figyelembe venni:

- a termelési és szolgáltatási ágazatok diverzifikációja,

- a gazdaság import kitettségének csökkentése,
- a vállalkozások exportképességének javítása,
- a megyei innovációs képesség fokozása, kiemelt figyelemmel a digitalizációra,
- a vállalati hozzáadott érték növekedésével a gazdasági szerkezet tudás tartalmának fokozása,
- a fenntarthatóság és zöldgazdaság erősítése, a körkörös gazdaság megteremtése,
- a tudásalapú társadalmat segítő, magas minőségű oktatási rendszer kialakítása.

Elsődleges cél, a veszélyhelyzet végső szakaszában és annak elmúltával a gazdaság lehető leggyorsabb újraindítása.

A szó szoros értelmében vett újraindításra egyrészt a korlátozásokkal fokozottan érintett ágazatok esetében, másrészt pedig a gazdasági helyzet romlása miatt jelentősebb piacvesztést elszenvedő vállalkozások esetében van szükség.

Javaslatok:

Egészségügy

- A biztonságos munkavégzés érdekében a megyei vállalkozások igényei alapján biztosítani szükséges, hogy a járványból kigyógyult munkavállalók csak negatív teszt birtokában állhassanak újra munkába. A tapasztalat ugyanis az, hogy két hét után, a teszt nélkül gyógyulnak nyilvánított és a munkahelyükre visszatért dolgozók sok esetben még fertőzőek voltak.

Támogatások

- A bajba jutott vállalkozások célzott megsegítése érdekében azonosítani és támogatni szükséges a turizmus- vendéglátáshoz szorosan kapcsolódó, valamint az azon túl tevékenykedő, szintén nehéz helyzetben lévő vállalkozói csoportokat is. A támogatások igénybevételéhez pusztán a fő tevékenységi kör meghatározása nem elegendő, mivel a vállalkozások jelentős része több területen tevékenykedik. Szempont lehet viszont a vállalkozás gazdasági helyzetének vizsgálata az adott időszak viszonylatában.
- A támogatások kivezetésére a teljes nyitást követően, két-három hónap elteltével kerüljön csak sor, ami az üzletek, illetve egyes tevékenységek ismételt felfutásához szükséges idő.
- A megyei vállalkozások jelzései alapján az építőiparban jelentős gondokat okoz az alapanyagok és gépészeti anyagok óriási áremelkedése. Gond ez az újonnan megkötendő szerződéseknél, mert a megrendelő sokkal drágábban jut a szolgáltatásokhoz. Még nagyobb probléma a már megkötött kivitelezői szerződések, közbeszerzési szerződések esetében, ahol a feltételek már nem módosíthatók. Ezért javasoljuk, hogy a konkrét szerződéseket független szakértők vizsgálják felül, és a vállalkozás további biztonságos működését veszélyeztető esetben az állam nyújtson segítséget, támogatást.
- Az exportárbevétel megtartását/növelését célzó eszközbeszerzésre, külföldi és belföldi beruházásokra, ingatlanfejlesztésekre vonatkozó vissza nem térítendő támogatások, illetve kedvező kamatkonstrukciójú hitelek biztosítása, a pályázati lehetőségek folyamatos fenntartása.
- Pályázati/hitel bírálatnál a vállalati pozitív működés a 2020-as év vonatkozásában problémás, ezért szükséges a különböző támogatási feltételek finomhangolása.
- A KKV-knak vissza nem térítendő támogatás + kedvezményes hitel biztosítása a felújításra, digitális fejlesztésre.

Adózás

- Az ÁFA befizetés és visszaigénylés határideje ugyanaz legyen. (Ausztriában például így működik.)
- Az iparüzési adó, építményadó legyen egységes mértékű. A használaton kívüli épületek után ne kelljen építményadót fizetni.
- Az egészségbiztosítással, ellátás finanszírozással, prevencióval kapcsolatos személyre vonatkozó juttatások ne legyenek adókötelesek.
- Behajthatatlan követelésekre visszajáró ÁFA a felszámolási eljárás befejezése, vagy a behajthatatlansági nyilatkozat kiadása után is visszaigényelhető legyen akkor is, ha az eredeti számla esedékessége az 5 évet meghaladja.
- Azoknál az adózási hiányosságoknál, ahol nem károsodik az államháztartás (pl. ÁFA-visszaigénylésnél, ahol a másik fél befizeti az ÁFA-t) ne lehessen büntetni a vállalkozásokat.
- Azon biztosításokat, amelyet az üzleti szféra nem biztosít, biztosítsa az állam. Az üzleti alapon működő biztosítótársaságok az általuk kockázatosnak ítélt vagy negatív PR-ú területekről kivonultak, az élő szerződéseket évfordulókor felmondják. (pl. szennyvíztisztítás, hulladékgyűjtés, kezelés, vízszolgáltatás, fuvarozás stb.)
- Az ÁFA-bevallásból kerüljenek ki a statisztikai jellegű kimutatások.
- Az adósfolyószámlák közötti átvezetési kérelmek automatikusan azonnal feldolgozásra kerüljenek, ne 45 nap múlva.
- Az adóbefizetések egy bankszámlaszámra történjenek (mögötte a technikai adónem nyilvántartással), hiszen mögötte adóbevallások állnak, tehát nyilván lehet tartani a különböző adónemeket úgy is, hogy nem külön bankszámlára kerülnek utalásra.
- Környezetvédelmi termékdíj egyszerűsítése.

Gazdaság- és kereskedelemfejlesztés

- A megyei vállalkozások erősítése érdekében szükséges a hazai beszállítói hányad további növelése a már betelepült külföldi vállalatok, és a közeljövő uniós és hazai forrásból megvalósuló állami beruházásai esetében is. Külön támogatási forrás biztosítása azon cégek számára, amelyek növelik a magyar beszállítóik arányát.
- Kampányokat, akciókat kell szervezni a magyar (megyei) termékek és szolgáltatások előnyben részesítésére, akár online megyei adatbázis létrehozásával.
- A kamarai tagok közötti kooperáció erősítése, támogatása, klaszterek és hálózatok további működtetése, illetve esetlegesen újak szervezése
- A kereskedelemfejlesztés területén a Kárpát-medencében működő országok gazdaságaival való együttműködés további erősítése, főként a Kárpáti Kamarák hálózatán belül.
- Remobilizáció, utazási korlátozások könnyítése, azok mielőbbi feloldása a lehetőségek függvényében.
- A HEPA export- és befektetés ösztönző, gazdaságfejlesztő programjainak fenntartása, a támogatásoknál a kis- és középvállalati szegmens kiemelt kezelése, részvételük ösztönzése.
- A kamarai klaszterek – autóiipari klaszter, belvárosi klaszter – tagsági körének bővítése, működésük kiszélesítése.

Vidékfejlesztés

- A perifériák infrastrukturális elszigeteltségének megszüntetése, a tömegközlekedés fejlesztése, a ma elzárt települések munkanélküli lakosságának elérhetővé tenni a városi munkahelyeket.

- A perifériák természeti környezetének kihasználása idegenforgalmat szolgáló, támogatott fejlesztésekkel.
- Kormányzati beruházási, fejlesztési alapok létrehozása a vállalkozások számára az egyes periférikus térségekre, amelyekből a rosszabb helyzetben lévő helyi cégek versenyképességi beruházásai nagyobb mértékben támogathatók. A döntéshozatalba fontos a helyi tényezők bekapcsolása.

Zöld gazdaság

- A következő időszakban kiemelt jelentősége lesz az energiaipar és egyéb nagy széndioxid kibocsátású vállalatok zöldítésére fordítandó EU forrásoknak. Kamaránk részt vesz az Igazságos Átmenet Alap közeljövőben megjelenő projektjeinek kidolgozásában. Ez az alap Magyarországon csak Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Pécs-Baranya megyében lesz elérhető. A tervek szerint a pályázatok év végén indulnak, és tartalmaznak olyan támogatási lehetőségeket, amelyeket a kamarák és egyéb gazdaságfejlesztő szervezetek a vállalkozásoknak nyújtandó munkaerő piaci szolgáltatások, képzések, szemléletformálás területén tudnak igénybe venni. Emellett tartalmaznak majd olyanokat is, melyeket a vállalkozások közvetlenül hívhatnak le a meghatározott célok elérése érdekében.
- A körforgásos gazdaság térnyerésének segítése, hiszen ez a kilábalás egyik fontos eszköze.

Kutatás-fejlesztés, innováció

- Erősíteni kell a Miskolci Egyetem és a megyei vállalkozások közötti együttműködéseket, információcserét, a kutatás-fejlesztés és innováció mind szélesebb körben történő alkalmazása érdekében. A BOKIK és az egyetem közötti együttműködési megállapodásnak megfelelően már megkezdődött a közös bizottságok létrehozása a következő területeken: oktatás, duális képzés, pályaaorientációs tevékenység, felnőttképzési programok, pályázati tevékenység, innováció, kutatás-fejlesztés, gazdaságkutatás, nemzetközi kapcsolatépítés.
- Megyei műszaki fejlesztési alap létrehozása, amelyből a KKV kör juthat gyors és hatékony pénzügyi támogatáshoz fejlesztéseik megvalósítása érdekében. A kamarák bevonása ebbe a folyamatba gyors, eredményes támogatási rendszert eredményezhet.
- Magyarországon működő nagyvállalat csak KKV bevonásával kaphasson KFI forrást, ezáltal a hazai KKV kör aktivitása, hatékonysága, forgalma, hozzáadott érték termelése növekszik.
- Egyetem csak KKV bevonásával kaphasson KFI forrást, kivéve az alapkutatást. Alkalmazott KFI központok alakítását kell megindítani, melyek az egyetemek melletti KFI tevékenységet dinamizálják és szervezik. Koordináltan valósítják meg a kutató, mérnök, fejlesztő és céges szakemberek együttműködését, valós, a piac számára is értelmezhető fejlesztési projekteken keresztül.

Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna

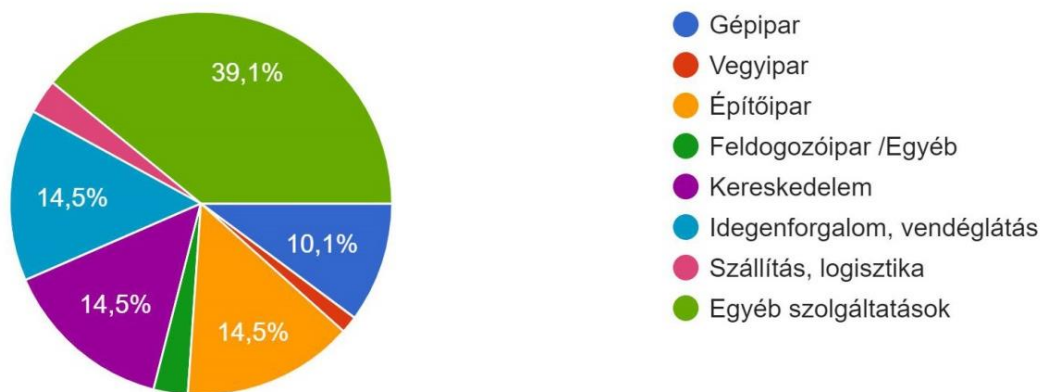
A BOKIK az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna feladataiban szorosan együttműködik a megye gazdasági stratégiáját meghatározó szervezetekkel, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzattal, Miskolc Megyei Jogú Várossal, a Miskolci Egyetemmel, valamint a kormányhatározat alapján létrehozott munkaszervezettel annak érdekében, hogy a megye vállalkozóinak érdekei és igényei, fejlesztési tervei érvényesüljenek a zónán belül.

Oktatás, képzés

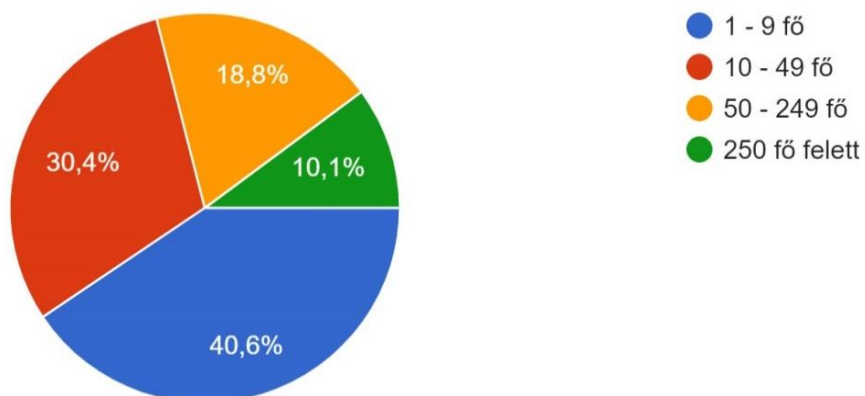
- Támogatott felnőttképzési lehetőségek (rövid, intenzív) bevezetése az álláskeresők, pályamódosítók számára.
- Az iskolarendszerű duális képzés esetében törvényi módosítással erősíteni a kkv-k anyagi érdekeltiségét, motivációját,
- A szakképzési munkaszerződések munkabért érintő szabályozásának újragondolása szükséges.

Gazdálkodói felmérés – 2021. április

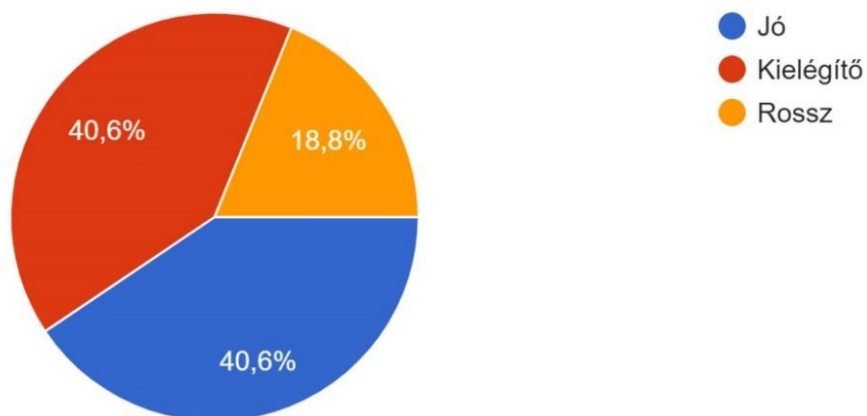
Ágazat

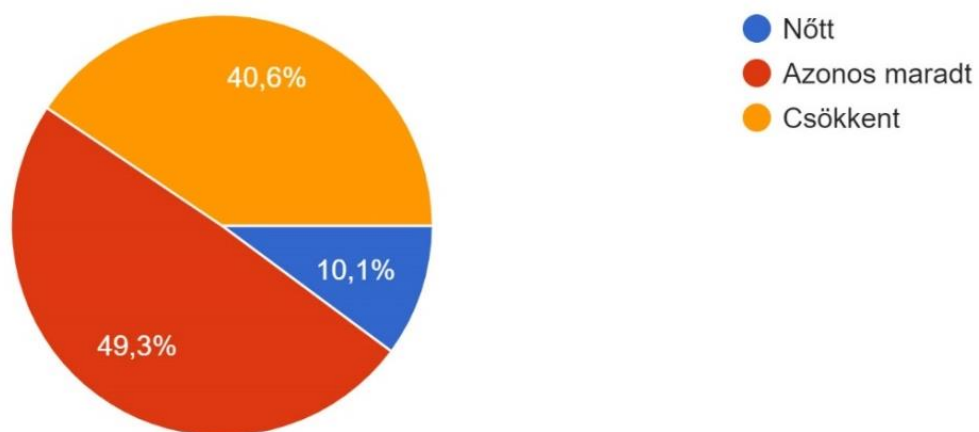
Vállalkozás állományi létszáma

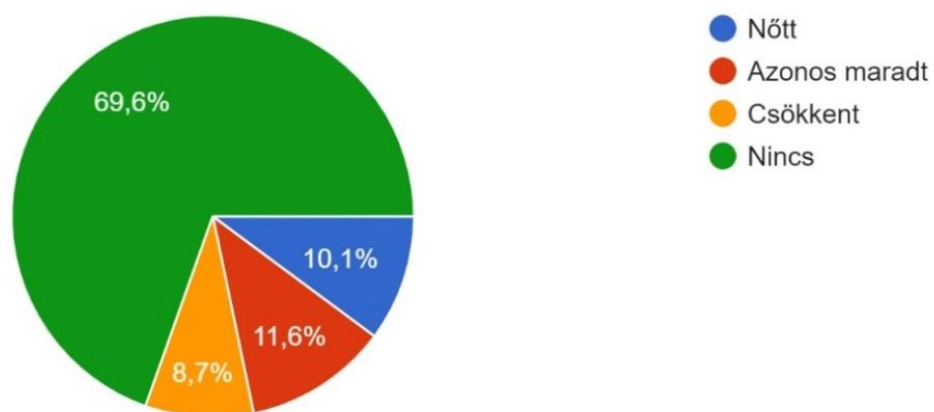
A cég jelenlegi üzleti helyzete

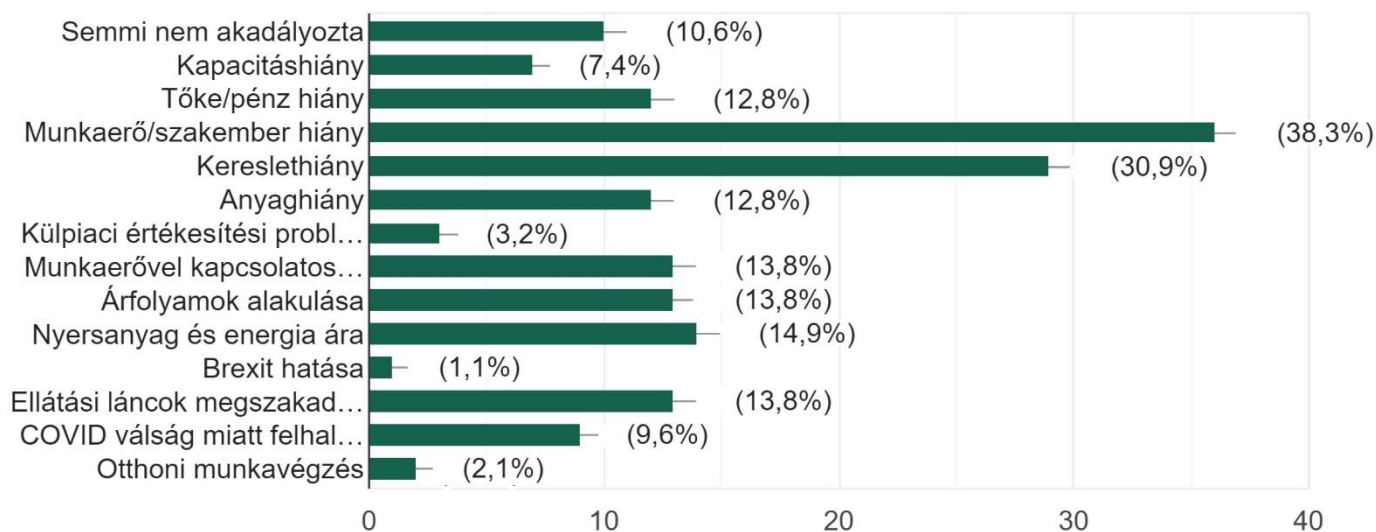
A belföldi értékesítés volumene 2021-ben

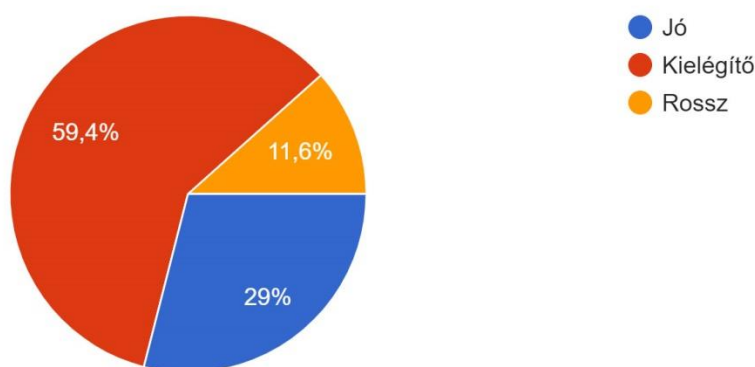
A külföldi értékesítés volumene 2021-ben

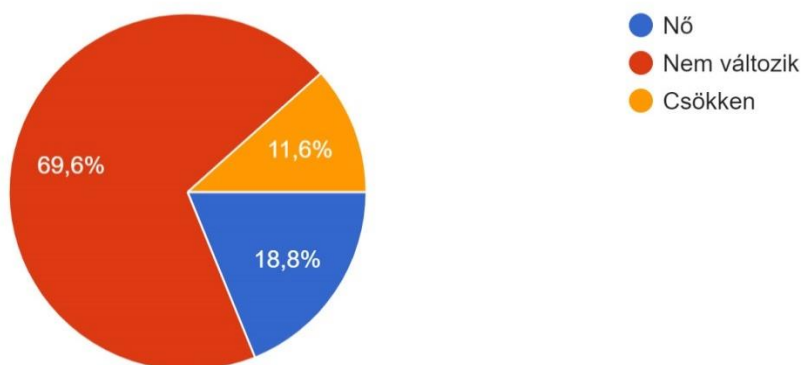
Mely tényezők akadályozták a leginkább cége üzleti tevékenységét az elmúlt fél évben?

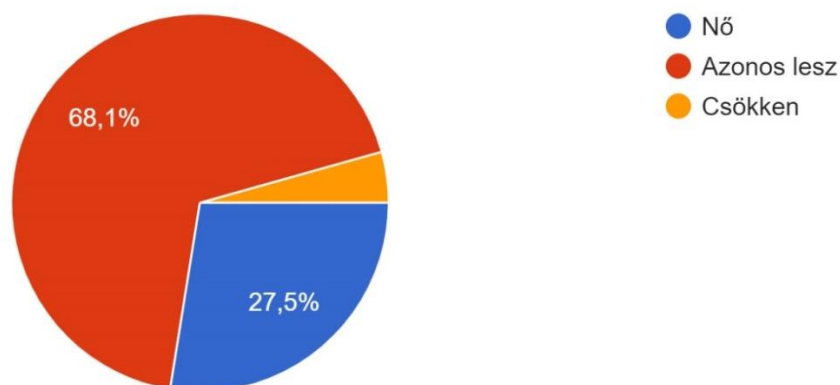
Várhatóan milyen lesz a vállalkozás üzleti helyzete a következő fél évben?

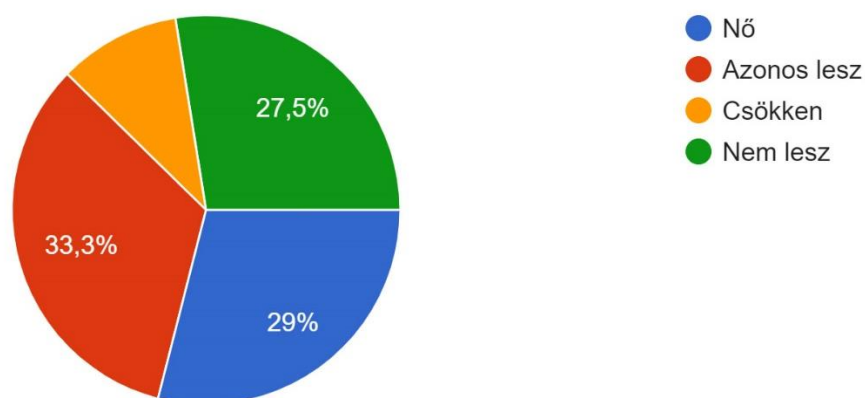
Várhatóan hogyan alakul cégénél a foglalkoztatottak száma a következő fél évben az előző év azonos időszakához képest?

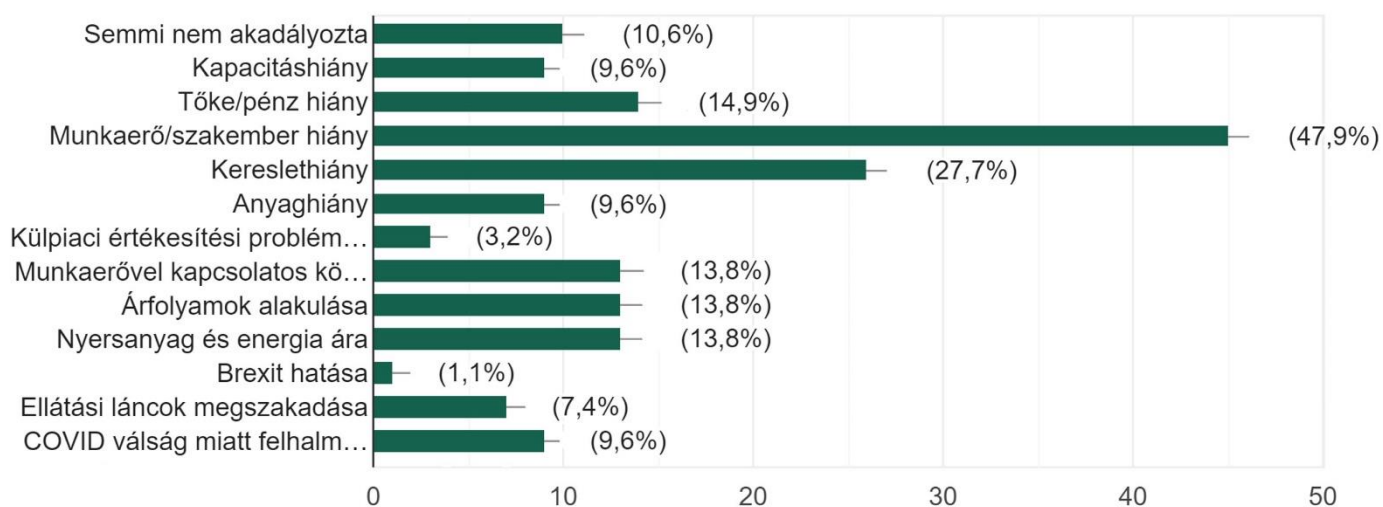
A megrendelések volumene a következő fél évben várhatóan:

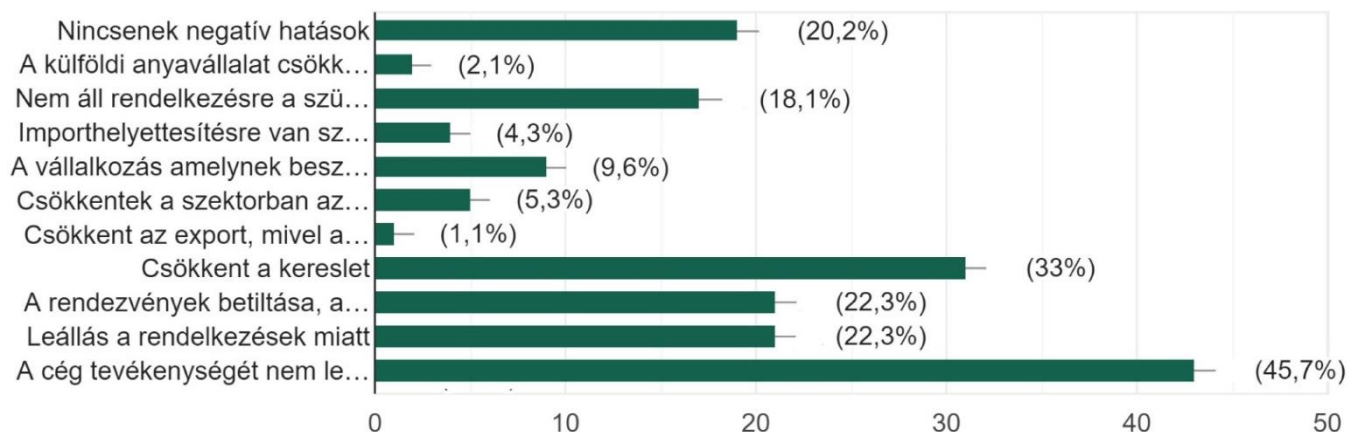
A cégnél a beruházások volumene a következő fél évben az előző év azonos időszakához képest várhatóan:

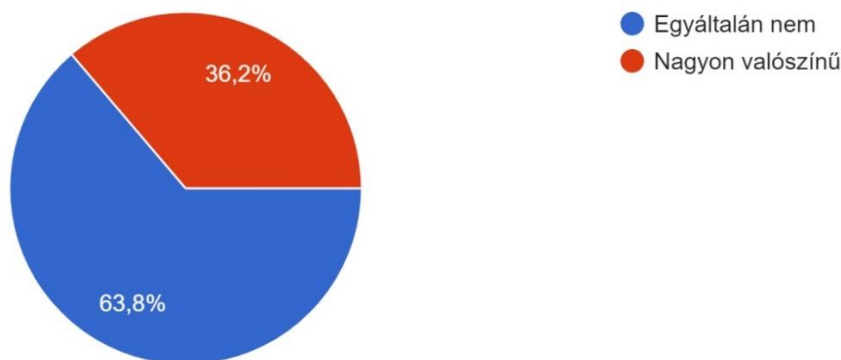
Várhatóan mely tényezők fogják akadályozni a leginkább cége üzleti tevékenységét a következő fél év folyamán?

Amennyiben a koronavírus-járvány hátrányosan érinti / érintheti vállalkozása tevékenységét, annak leginkább mi az oka?

A következő félév folyamán számít-e arra, hogy azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenytársai kilépnek a piacról, felfüggesztik tevékenységüket?

Érintik-e az Ön cégét jelenleg a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak mérséklésére irányuló állami intézkedések? Igénybe veszi vagy tervezi-e igénybe venni ezeket?

